25

নাম ⇒ অনন্যা ৰায়

শ্ৰেণী ⇒ দ্বাদশ

ৰোল নং ⇒ 206

চিলাৰায় = কলেজ গোলকগঞ্জ

বিষয় ⇒ লাচিত বৰফুকনৰ জীৱন দৰ্শন

———— X ————

লাচিত বৰফুকন

অসমৰ ইতিহাসত দেশপ্ৰেমিক বীৰ বুলি কলে বিশেষভাৱে লাচিত বৰফুকন নামেই লোৱা হয়। ঐতিহাসিক আহোম-মোগলৰ শৰাইঘাটৰ যুদ্ধৰ মূল নেতৃত্ব লব লগা হৈছিল লাচিত বৰফুকনে। মোগলৰ বিৰুদ্ধে লাচিত বৰফুকনৰ যুদ্ধ পৰিচালনা কাহিনীত যি দেশীয় দায়বদ্ধতা, নিয়মানুৱৰ্তিতা আৰু একমুখী কাৰ্যপন্থাৰ উদাহৰণ পোৱা যায়, অসমৰ ইতিহাসত তেনে আন উদাহৰণ সততে পোৱা নাযায়। এইগৰাকী লাচিত বৰফুকনৰ জন্ম ১৬২২ খ্ৰীষ্টাব্দত। দিন-বাৰ আৰু স্থান সম্পৰ্কে সঠিক ভাৱে জনা নহলেও গড়গাঁৱৰ ওচৰে-পাজৰে বুলি অনুমান কৰা হয়। তেওঁৰ দেউতাকৰ নাম আছিল মোমাই তামুলী বৰবৰুৱা কনিষ্ঠ সন্তান লাচিতৰ তিনিজন ককায়েক আছিল। তেওঁলোক হল লালুকসোলা, মৰংগী আৰু ভাৰধৰা সকলোৰে পৰা লাচিত আছিল বৰ সাহসী। সততা আৰু স্পষ্টবাদিতা তেওঁৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। দেউতাক মোমাই তামুলীয়ে নিজৰ সন্তানক উপযুক্ত শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰিবলৈ সদায়েই চেষ্টা কৰিছিল। সৰুৰে পৰা দেউতাকৰ কাম-কাজ লাচিতে প্ৰত্যক্ষ কৰাৰ সুবিধা পাইছিল। বৰবৰুৱা হিচাপে স্বৰ্গদেউৰ বৰচৰা, ন্যায়ালয় আদিত দেউতাকৰ কাম কাজ, বিভিন্ন জন-জেওৰীয়া আৰু বিষয়াৰ সৈতে হোৱা আলোচনাবোৰ লাচিতে প্ৰত্যক্ষ কৰিব পাইছিল। মুঠ কথাত দেউতাকৰ কাজ-কৰ্মাবলীক নিৰীক্ষণ কৰি লাচিতে বহু কথাই শিকাৰ সুবিধা পাইছিল। খুব সোনকালেই নিজৰ দক্ষতাৰ বলত ৰজাঘৰত লাচিতে নিযুক্তি লাভ কৰিছিল। প্ৰথম অৱস্থাত ৰাজমন্ত্ৰী ~~জেওৰীয়া~~ জেওৰীয়াই হাচতিবৰা তামুলী হিচাপে লাচিতক নিযুক্তি দিয়ে। ইয়াৰ পিছতে কিছুদিনৰ বাবে "ঘোৰা বৰুৱা" পদবী তেও

লাভ কৰে। এই অতীত প্ৰকাৰ সময়ত ৰজাৰ ঘোঁৰাশালৰ
তলেমান ঘোঁৰাক তত্ত্বাৱধান কৰি সেইবোৰক প্ৰশিক্ষণ
দিছিল। ইয়াৰ পিছত দোলীয়া বৰুৱা আৰু সিমলু গুৰীয়া
ফুকনৰ ~~লগত~~ পদত নিযুক্তি লাভ কৰে। সেই সময়তে
মিৰজুমলাই অসম আক্ৰমণ কৰাত লাচিতে দিখৌমুখত
শত্ৰুসৈন্যৰ লগত যুদ্ধ কৰিছিল। আৰু নিজৰ দক্ষতা
দেখুৱাব পাৰিছিল। লাচিতৰ পাৰদৰ্শিতা আৰু পৰাক্ৰমৰ
উমান পাই সেই সময়ৰ আহোম ৰজা চক্ৰধ্বজ সিংহই
লাচিতক বৰ সেনাপতি পাতিলে আৰু বৰফুকন পদত নিযুক্ত
কৰিলে। ইয়াৰ কিছুদিন পিছত ১৬৬৭ চনৰ ২০ আগষ্টত
আহোম মোগলৰ যুদ্ধ আৰম্ভ হয়। অসমীয়া সেনা দু-
ভাগত বিভক্ত হৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলে। মোগলৰ
লগত প্ৰথমখন যুদ্ধ আৰম্ভ হল ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰপাৰে থকা
বাহবাৰীত ৰাতি বাহৰ পৰা মোগলক আক্ৰমণ কৰি
আহোম সেনাই যুদ্ধৰ পাতনি মেলিলে। তাৰ পিছত দক্ষিণ
পাৰৰ কাজলীত থকা মোগলৰ দুৰ্গও আহোমে নিজৰ
অধীনলৈ আনে। ইটাখুলিত চাউনি পাতি মোগলে নিজৰ
শক্তি বৃদ্ধি কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল যদিও সেয়াও আহোম
সেনাই বিধ্বস্ত কৰিলে আৰু মোগলক মনাহ নদী পাৰ
কৰি খেদি পঠালে। মোগলৰ লগত হোৱা এই যুদ্ধৰ
বিজয়ে অসমীয়া সেনাক আত্মবিশ্বাসী কৰি তুলিলে।
সেনাপতি হিচাপে লাচিত বৰফুকনো প্ৰশংসিত হল। অসমীয়া
সেনাৰ হাতত হোৱা মোগলৰ পৰাজয়ৰ কথা মোগল
সম্ৰাট ঔৰংজেৱৰ কাণত পৰিল। খবৰ পায়েই তেওঁ লাজ
আৰু অপমানত তাৰ প্ৰতিশোধ লবলৈ মন কৰিলে। ঔৰংজেৱৰ
নিৰ্দেশ মতেই ৰামসিংহৰ নেতৃত্বত এক বিশাল সেনাই
পুনৰ অসম আক্ৰমণ কৰিবলৈ আহিল। লাচিত বৰফুকনে
ভালদৰে উপলব্ধি কৰিছিল যে শত্ৰু যিমানেই শক্তিশালী
নহওক, প্ৰতিজন অসমীয়া সেনা আৰু সেনাপতিয়ে যদি

নিজৰ দায়িত্ব সুচাৰুৰূপে পালন কৰে, তেওঁলোকে মোগলক পৰাভূত কৰিব পাৰিবই। তেওঁ এইবুলিও নিৰ্দেশ জাৰি কৰিলে যে কোনোৱে যদি নিজৰ দায়িত্ব সঠিকভাৱে পালন নকৰে বা নিজৰ কৰ্তব্যত অৱহেলা কৰে, তেন্তে সেই কথা গম পোৱাৰ লগে লগে সেইজনক শিৰচ্ছেদ কৰা হব। লাচিতে সেনাসকলৰ কোন কত থাকিব, তাৰ অৱস্থানো নিৰ্ণয় কৰি দিছিলে। যুদ্ধৰ সম্ভাব্য দিন চমু চাপি অহাৰ লগে লগে লাচিতে সঘনাই সেনানায়কসকলৰ লগত আলোচনা কৰিবলৈ ললে, যাতে ৰণসজ্জা আৰু অন্যান্য ব্যৱস্থা সমূহ তেওঁৰ নখদৰ্পণত থাকে আৰু লগতে সেই সেনানায়ক ~~সকলো~~ সকলকো উদ্বুদ্ধ কৰি ৰাখিব পৰা যায়। আমিনগাঁৱৰ ওচৰত গড় এটা বন্ধাৰ মূল দায়িত্ব পাইছিল লাচিতৰ এজন মোমায়েকৰ ওপৰত। মোমায়েকৰ দায়িত্বহীনতাৰ বাবেই গড়টোৰ কাম বেছি পিছ পৰি থকাত লাচিত খঙত জ্বলি-পকি উঠিল আৰু হেংদাং উলিয়াই একে ঘাপতে মোমায়েকক কাটি দুটোকুৰা কৰি কলে- দেশতকৈ মোমাই ডাঙৰ নহয়। লাচিতৰ এনে উগ্ৰমূৰ্তি দেখি গড়ৰ কাম কৰা লোকসকলে বৰ ভয় খালে আৰু অপৰিসীম পৰিশ্ৰম কৰি ৰাতিটোৰ ভিতৰতে গড়ৰ কাম সম্পূৰ্ন কৰি তুলিলে। সেই গড়টোক এতিয়া মোমাই কটা গড় নামেৰে জনা যায়। তদুপৰি দেশতকৈ মোমাই ডাঙৰ নহয়' কথাষাৰ এতিয়াও শ্ৰেষ্ঠ দেশপ্ৰেম মূলক বাক্য বুলি গণ্য কৰা হয়। আহোম আৰু মোগলৰ সৰ্বশেষ যুদ্ধখনেই হল শৰাইঘাটৰ যুদ্ধ। ১৬৭১ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ মাজভাগত এই যুদ্ধ সংঘটিত হৈছিল। সেই সময়ত লাচিত টান নৰিয়াত পৰিছিল। ইফালে মোগলৰ আক্ৰমণৰ কথা

শুনি লাচিত বৰফুকনৰ ভত্ নোহোৱা হল। ইফালে ৰামসিংহই জলপথেৰে আম্বাৰ বালিৰ গড়লৈ গৈ সেই গড় অধিকাৰ কৰি গুৱাহাটীত সোমোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰিলে। পৰিকল্পনা অনুসৰি মোগলৰ নাৱৰ এখা সেনাই কাড়ৰ আগত থিলে লগাই অসমীয়া নাওবোৰলৈ বা কাজাৰ গুলিত মাৰিবলৈ ধৰিলে। সেই আক্ৰমণত তিষ্ঠিব নোৱাৰি অসমীয়া সেনাৰ নাওবোৰ ভটীয়াই আহিল। অসমীয়া সেনাপতিৰ নেতৃত্বত কেইখনমান অসমীয়া নাৱে মোগলৰ নাও খেদি আহি অশ্বক্লান্ত পালেগৈ। তাৰ পাছতে মোগলে উভতি ধৰিলে আৰু মোগলৰ বহুত যুদ্ধ নাও আগবাঢ়ি আহিবলৈ ধৰিলে। আহোম সেনাপতি লাচিত বৰফুকনৰ গা বৰ বেয়া হোৱা অসমীয়া সৈন্যসকলৰ মনোবল কিছু হ্ৰাস হৈছিল। ~~~~ মোগলে প্ৰবল বিক্ৰমেৰে আক্ৰমণ কৰি আগুৱাই অহা দেখি অসমীয়াই যুদ্ধ জয়ৰ আশা এৰিয়েই দিলে। অসমীয়া সেনাই যুদ্ধ এৰি উজনিলৈ যাবলৈ বিচাৰিলে। বৰফুকনে নৰিয়া গাৰেই যুদ্ধৰ গতিবিধি চাই আছিল। তেওঁ দেখিলে মোগলৰ নাও উত্তৰ পাৰৰ ভুমিয়াৰ পৰা আহি অশ্বক্লান্ত পালেহি। বৰফুকন অস্থিৰ হৈ পৰিল। ইফালে তীৰকাৰে জৰৰ নিজে জলকে খিয় হবলৈ নোৱাৰে। তেনেকৈয়ে লাচিতে লক্ষ্য কৰিলে যে মোগলৰ নাৱৰ সংখ্যা বাঢ়ি আহিছে আৰু সেই নাওবোৰ ক্ৰমে আগবাঢ়ি আহিছে। লগতে অসমীয়া সেনাৰ নাওবোৰ একেলগে পিছ হুহকি আহিছে। লাচিতে বুজিলে যে এক মুহূৰ্তও দেৰি কৰিব নোৱাৰি। তেওঁ আগবাঢ়ি গল ~~পিছে~~ পিছ হুহকি উজাই অহা অসমীয়া সেনাৰ নাওবোৰ দেখি নাৱৰীয়াহতে ভাবিলে যে বৰফুকনো নিশ্চয়

উজায় যাবলৈ। সিহঁতে সেইমতে উজাইনিলে যদিও নাও মেলি মেলিলে। লাচিত বৰফুকনে চিঞৰি উঠিল: "অ'হ, কি কৰিছা তহঁতে? স্বৰ্গদেৱে মোক গুৱাহাটী ৰক্ষা কৰি শত্ৰুৰ লগত যুঁজিবলৈ দায়িত্ব দি থৈছে। মই প্ৰতিজ্ঞা ৰণ এৰি পত্নী পুত্ৰৰ ওচৰলৈ যাম নেকি? আৰু তহঁতে মোক নুসুধি নাও সেইফালে দিছ কিয়। খঙৰ কোবতে লাচিতে বৰফুকনে নাৱৰীয়া ~~দেখা~~ দেহাৰেই যেন কঁকাল হৈ উঠিল। তেওঁ হেংদাংৰ পাণীৰে কোবাই চাৰিজন নাৱৰীয়াক নাৱৰ পৰা পানীলৈ পেলাই দিলে। সিহঁতে কোনোমতে সাঁতুৰি জীৱন বচালে। পাছত অৱশ্যে লগৰীয়াকেইজনে সিহঁতক আকৌ তুলি ললে। নহলে নাও ~~বাব~~ বাব কোনে? ইটোৱে সিটোক চিঞৰি কওঁতে কথাটো এনেদৰে প্ৰচাৰিত হৈ গ'ল যে বৰফুকনে যুদ্ধ এৰি যাবলৈ বিচৰাসকলক কাটিছে, ধৰি বান্ধি, নদীত পেলাই দিছে। লগে লগে কিছুমান ভয়তে আৰু কিছুমানে উৎসাহত নাও আকৌ ঘূৰাই নিবলৈ ধৰিলে মোগলৰ নাৱৰ ফালে আগবাঢ়ি যোৱা বৰফুকনক সাতখন নাৱৰ লগ ললে কেউফালৰ পৰা অসমীয়া নাওবোৰ দ্ৰুত গতিৰে আগবাঢ়ি আহিল নাৱৰ পৰাই অসমীয়া সেনাই হিলৈৰে আক্ৰমণ কৰিলেই, পাৰত থকা অসমীয়া সেনাসকলেও মোগলৰ নাৱক লক্ষ্য কৰি হিলৈ ফুটাবলৈ ধৰিলে। আগবাঢ়ি অহা মোগলৰ নাওবোৰ আচৰিত হৈ গ'ল। পৰিস্থিতি যে এনেকৈ হঠাতে সলনি হৈ যাব পাৰে বা এজন বীৰ সেনাপতিয়ে যে এনেকৈ যুদ্ধৰ গতি ঘূৰাই দিব পাৰে। ~~সেয়া~~ সেয়া মোগলে ভাবিবই পৰা নাছিল। অসীম সাহসেৰে অসমীয়া নাওবোৰ আহি মোগলৰ নাওৰ মাজত সোমাল আৰু দুয়োপক্ষৰ মাজত প্ৰচণ্ড যুদ্ধ হ'ল। যুদ্ধ

হল মূলতঃ তিনি ঠাইত - অশ্বক্লান্ত, ইটাখুলি আৰু কামাখ্যা পাহাৰৰ নামনিত। যুদ্ধৰ সুবিধাৰ বাবে আহোমসকলে ইখনৰ পিচত সিখন নাও জোৰাদি ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত এখন দলংহে তৈয়াৰ কৰি পেলালে। তাৰ ফলত ডাঙৰ সুবিধা হল যে দ্ৰুতভাৱে সৈন্য আৰু হলে, বৰতোপ আদি যুদ্ধ স্ত্ৰৰ সঞ্চালন কৰিব পৰা গল। লাচিতে সৈন্যসকল আৰু সেনাপতিসকলৰ মাজত এনে এটা ভাব জগাই দিছিল যে এই যুদ্ধত জয়লাভ কৰিলেহে অসমীয়াসকলৰ ভূমি, স্বাধীনতা আৰু প্ৰাণ ৰক্ষা পৰিব। ইফালে প্ৰথম অৱস্থাত লাচিত বৰ অসুস্থ, লাচিতে যুদ্ধ কৰিব নোৱাৰিব সেইকোৰ কথাই মোগলসকলক অনুপ্ৰাণিত কৰিছিল আৰু অসমীয়া সকলৰ মনত উৎসাহ আৰু আত্মবিশ্বাস হ্ৰাস কৰিছিল। কিন্তু যুদ্ধত লাচিতৰ প্ৰত্যক্ষ অংশ গ্ৰহণ আৰু প্ৰবল প্ৰতাপী প্ৰদৰ্শনৰ বাবে চকাৰ ঘূৰি গল। দেখা গল তিনিও ঠাইতে মোগল সেনাৰ পৰাজয় হৈছে আৰু মোগলৰ নাওবোৰ ক্ৰমে পিছুৱাই যাবলৈ ধৰিছে। অসমীয়া সেনাই মোগলক পাণ্ডুলৈকে খেদি দিলে। আৰু যুদ্ধত অসমীয়া সেনাৰ নিৰংকুশ বিজয় সাব্যস্ত হল। এইখন যুদ্ধ শৰাইঘাটৰ যুদ্ধ হিচাপে প্ৰখ্যাত। ১৬৭১ চনৰ ৫ এপ্ৰিলত ৰামসিংহই ভাটিমুৱা হৈ যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলে। হাজো এবাৰ আগতে তেও তাৰ হয়গ্ৰীৱ-মাধৱ মন্দিৰত পূজা কৰিলে। বিদায় লোৱাৰ সময়ত তাৰ ব্ৰাহ্মণ সকলক কৈ গল - লাচিত সামান্য বীৰ নহয়। মই একো ঠাইতে ছিদ্ৰ নাপালো। শৰাইঘাটৰ যুদ্ধত অসমীয়া সেনাই জয়লাভ কৰাৰ এটা ডাঙৰ কাৰণ আছিল এই যে একোজন অসমীয়া সেনাই বিভিন্ন ধৰণৰ কাম কৰিব পাৰিছিল। একোজন অসমীয়া সেনাই প্ৰয়োজন হলে নাও বাইছিল, আকৌ সেই একেজন সেনাইহে

ছিলেও মাৰিছিল, কাজে মাৰিছিল, গজে বান্ধিছিল। গতিকে একেজনেই দুইজনৰ দৰে থাকিছিল। শত্ৰুপক্ষৰ হলেও ৰাম সিংহই অসমীয়া সেনাৰ এনে কৰ্মদক্ষতা, সাহস আৰু ৰণকৌশলৰ প্ৰশংসা কৰি কৈছিল - " প্ৰতিজন অসমীয়া সেনা নাও চলোৱা কামত দক্ষ, ধাৰে ধৰা, হিলৈ-কামান দক্ষ- সকলো কামতে পাৰ্গত এনেদৰে সকলো কামতে পটু সেনা মই ভাৰতৰ কতো দেখা নাই। ৰামসিংহই আৰু কৈছিল যে অসম দেশক জয় কৰা যিকোনো ৰজাৰ বাবেই অসম্ভৱ কথা। শৰাইঘাটৰ যুদ্ধৰ কিছুদিন পাছত গুৱাহাটীতে লাচিত বৰফুকনৰ মৃত্যু হল। বোধকৰো কঠিন নৰিয়াক নেওচা দি যুদ্ধ কৰাৰ বাবেই এনে হল। তেওঁৰ মৃত্যুৱে যুদ্ধ জয়ৰ আনন্দত শোকৰ ছাঁ পেলাইছিল। এইগৰাকী দেশপ্ৰেমিক বীৰ তুলনাবিহীন। নিঃস্বাৰ্থ দেশপ্ৰেম আৰু সবল নেতৃত্বৰ বিষয়ে জানিবলৈ আহোম-মোগলৰ যুদ্ধত লাচিত বৰফুকনৰ নেতৃত্বৰ কাহিনী মনত পেলাবই লাগিব।